

BESLUT

Datum
2009-04-27

Ärendenummer
511-6984-07

Ändring av beslut för naturreservatet Utnäsuddens övärld i Växjö och Tingsryds kommuner

BESLUT

Länsstyrelsen beslutar med stöd av och 7 kap 30 § MB om följande ändringar i Länsstyrelsens beslut 1995-06-19 med dnr 231-6932-92 om bildande av naturreservatet Utnäsuddens övärld.

1. Ändring av föreskrift C5

Föreskrift C5 ska hädanefter ha följande lydelse:

Utöver förbud och föreskrifter i annan lagstiftning är det förbjudet att:

C5.1. under tiden 1 februari -15 augusti vistas inom markerat området vid Harö m.fl. öar, enligt bilaga 1 till detta beslut.

C5.2. under tiden 1 april - 31 juli vistas inom de övriga markerade områdena med tillträdesförbud eller landstiga på de med F markerade öarna, enligt bilaga 1 till detta beslut.

Anm. Fiskekort ger ej rätt till vistelse inom område med tillträdesförbud.

2. Gränsjustering av området med tillträdesförbud vid Harö

Gränsen för området med tillträdesförbud vid Harö m.fl öar ska vara den som framgår av bilaga 1 detta beslut. Området utökas ca 130-250 m i den norra och västra delen. Delar av nuvarande område med tillträdesförbud upphävs kring Slungöarna i den södra delen samt på och kring Gråöarna, Viöarna m.m. i den östra delen.

Ändringarna avser endast området med tillträdesförbud vid Harö m.fl. öar inom naturreservatet Utnäsuddens övärld.

REDOGÖRELSE FÖR ÄRENDET

Länsstyrelsen beslutade den 19 juni 1995 att bilda naturreservatet Utnäsuddens övärld. I naturreservatet finns sju områden med tillträdesförbud för allmänheten och fem öar med landstigningsförbud. För alla dessa områden gäller tillträdesförbud under tiden 1 april till och med 31 juli enligt föreskriften C 5 i reservatsbeslutet.

År 2000 började havsörn häcka inom området med tillträdesförbud vid Harö.

Länsstyrelsen fick framställningar från Naturskyddsföreningen 2000-09-08 och Växjö fågelklubb 2002-01-23 om att tiden för tillträdesförbud vid Harö bör utökas till att omfatta tiden 1 februari-15 augusti. Häckningen 2000 misslyckades av allt att döma på grund av störningar vid boet. Växjö fågelklubb anförde att tillträdesförbudet bör omfatta såväl sakägare som allmänhet.

Länsstyrelsen beslutade den 13 februari 2002 att tillträdesförbudet vid Harö skulle gälla från och med den 15 februari 2002 till och med den 15 augusti 2002 för såväl fastighetsägare och sakägare med särskild rätt knuten till fastighet som allmänheten inom befintligt skyddsområde vid Harö. Anledningen var att havsörn börjat häcka inom naturreservatet. Första häckningen misslyckades antagligen på grund av störning. Länsstyrelsen ansåg att det inom syftet med naturreservatet fanns skäl att utöka tiden för tillträdesförbud inom befintligt skyddsområde vid Harö för att ge havsörn skydd under häckningstiden. Den 25 juli 2002 upphävde regeringen Länsstyrelsens beslut i den del som avsåg tillträdesförbud för fastighetsägare och sakägare med särskild rätt knuten till fastighet eftersom dessa ej fått tillfälle att yttra sig före Länsstyrelsens beslut.

Skrivelser kom in till Länsstyrelsen från Knutsagårdens samfällighetsförening 2002-07-16, Sportfiskarna Kronoberg 2002-10-17, Kronobergs ornitologiska förening (KOF) 2003-09-11 och Växjö fågelklubb 2003-10-13.

Knutsagårdens samfällighetsförening ville minska på arean av avstängningen till att endast gälla Harö och hundra meter runt ön.

Sportfiskarna Kronoberg föreslog att Länsstyrelsen skulle upphöra med avgränsningar för båttrafik i Utнасuddens naturreservat men behålla tillträdesförbudet på samtliga öar i området.

Kronobergs ornitologiska förening (KOF) begärde utökning av ytan av det befintliga området med tillträdesförbud vid Harö samt tillträdesförbud 1 februari-15 augusti.

Växjö fågelklubb begärde utökning av området med tillträdesförbud vid Harö till minst 500 m från land och tillträdesförbud 1 februari-15 augusti.

Ett havsörnpar häckade på Harö första gången år 2000. Länsstyrelsen har uppgifter om att de sedan dess endast lyckats med sina häckningar två gånger, eventuellt tre. Antalet flygga ungar från lyckade häckningar har varit lågt, 1-2 st. Havsörnparet har också flyttat runt mellan olika boplatser på ön under åren. En anledning till häckningsproblemen kan sannolikt vara att fåglarna känner sig störda. Länsstyrelsen tog under 2007 återigen upp frågan om eventuella ändringar av det befintliga området med tillträdesförbud vid Harö.

Länsstyrelsen träffade representanter för Knutsagårdens samfällighetsförening, Sportfiskarna Kronoberg, Kronobergs ornitologiska förening och Växjö fågelklubb den 19 november 2007. När mötet avslutades var föreningarna överens om att ett tillträdesförbud bör gälla alla. Om Länsstyrelsen föreslår ett utökat skydd för havsörnarna vill Sportfiskarna och Knutsagårdens samfällighetsförening ha kompensation. Föreningarna gavs möjlighet att inkomma med ytterligare synpunkter.

Knutsagårdens samfällighetsförening inkom den 21 december 2007 med en skrivelse om bl.a. att avstängningen runt Harö bör tas bort eller minskas i storlek och tid och gav förslag till ny avgränsning av området med tillträdesförbud vid Harö där ett större område väster om Harö skulle ha tillträdesförbud medan delar upphävdes i öster och söder. Områdena kring Slungöarna, Viöarna och Gråöarna ligger längre än 500 meter från Harö och dessa områden är intressanta för fritidsfiske.

Länsstyrelsen tog under våren 2008 fram ett förslag till beslut och sakägarna förelades att inkomma med eventuella synpunkter/erinringar. Myndigheter, ideella föreningar m fl har lämnats tillfälle att yttra sig över förslaget. Följande yttranden har inkommit.

Naturvårdsverket tillstyrker förslaget till ändring av beslut.

Skogsstyrelsen tillstyrker att ändringar i beslutet sker i enlighet med Länsstyrelsens förslag. Det är en stor fördel i tillsynen att tillträdesförbudet omfattar alla. Däremot tycker skogsstyrelsen att det vara landstigningsförbud på Stora Slungö och Lilla Slungö.

Sveriges geologiska undersökning avstår från att yttra sig i ärendet.

Tingsryds kommuns kommunstyrelse har beslutat att ej ha någon erinran över förslaget till ändring av beslutet.

Växjö kommuns kommunstyrelse har beslutat att tillstyrka förslaget om ändring av beslut för naturreservatet.

Smålands museum har genom Landsantikvarien inget att invända.

Rune Johansson och Börje Sigfridsson, fiskearrendatorer, motsätter sig en utvidgning av tillträdesförbudet. Fisket har en stor betydelse för deras inkomst och de ifrågasätter om en ensam fiskare på öppet vatten har något negativ betydelse för fågellivet. De förslår att det utökade tillträdesförbudet i förslaget inte ska gälla fiskare med fiskerätt.

Vilhelm Terling, Jätsberg 1:18, har två huvudinvändningar mot Länsstyrelsens förslag. 1) Länsstyrelsen har undan för undan inskränkt mark- och sakägarnas rätt. 2) Fiskerätten inom naturreservatet har stor ekonomisk betydelse för gården. Sett ur en historisk och kulturell dimension är det viktigt att yrkesfiskarna tillåts fortleva i Åsnen. Han menar vidare att det vore märkligt om en eller två fiskares naturnära och hänsynsfulla verksamhet skulle ha haft den negativa påverkan på örnnarna som Länsstyrelsen hävdar.

Mats Andersson, Jät 7:4, vill som markägare att Länsstyrelsen ordnar ett möte där även dras åsikter får komma fram. Han tycker att det endast är fågelklubbarnas åsikter som beaktas och att övriga inte får försvara sig. Finner inget belägg för att markägarna skulle ha stört havsörnarna så att kläckningen av ungar försvårats.

BESLUT

Datum
2009-04-27

Ärendenummer
511-6984-07

Leif Andersson, Jät 7:4, menar att det stor skandal att Länsstyrelsen och Växjö fågelklubb förstör hela sjön för några örnars skull som ska vara i havet. Han menar vidare att det inte är sportfiskarna och markägarna som stör fåglarna, det är de som klättrar, räknar ägg och märker och kör med snabbåtarna.

Gunvor Johansson, Jät 2:4, menar att förslaget till beslut utgör ett stort ingrepp i äganderätten och kräver att Länsstyrelsen kallar sakägarna till ett samrådsmöte före beslut.

Inga-Britt Danielsson, Jät 1:8, menar att det föreligger ett stort ingrepp i äganderätten. Det medför inskränkningar i fisket och friluftslivet och i fritidsaktiviteter liksom en minskning av värdet på fastigheterna. Hon vill ha ett samråd mellan Länsstyrelsen och sakägarna.

Efter att synpunkter inkommit på förslaget kallades sakägarna till ett informationsmöte den 9 december 2008 där Länsstyrelsen förklarade bakgrunden till förslaget och sakägarna fick framföra sina synpunkter.

Mot bakgrund av de synpunkter som inkommit meddelade Länsstyrelsen 2009-01-29 sakägare och övriga som fått remissen att ett nytt förslag utan inskränkningar för sakägarna kommer att tas fram. I detta meddelande förtydligades också föreskriften C5 med att man är att betrakta som allmänhet på all mark eller vatten som man inte själv äger eller har annan rätt till att beträda, t.ex. fiskerätt.

MOTIVERING

När Länsstyrelsen beslutade om tiden för tillträdesförbud inom naturreservatet Utnäsuddens övärld anpassades den till de fågelarter som då häckade i sjön och var i behov av skydd, t.ex. fiskgjuse. Sedan dess har havsörn börjat häcka på Harö. Denna art påbörjar häckningen i februari-mars och utnyttjar boet åtminstone till mitten av augusti.

Länsstyrelsen får med stöd av 7 kap 30 § MB besluta om föreskrifter om rätten att färdas och vistas inom ett område som skyddas enligt detta kapitel om det behövs för att tillgodose syftet med skyddet.

Syftet med reservatet är att för i huvudsak fri utveckling bevara ädel-lövskog samt ett större område med öar bevuxna med naturskog. Förutsättningar ska ges för bl.a. ett rikt fågelliv.

BESLUT

Datum
2009-04-27

Ärendenummer
511-6984-07

Havsörnar är mycket störningskänsliga under häckningstid. Störning av människor vid ett enda tillfälle kan spoliära en häckning. Under åren 2000-2008 har endast 3-4 häckningar lyckats. Antalet flygga ungar per lyckad häckning har varit lågt och havsörnparet har bytt boplatser på ön. Rätt förutsättningar finns för bra boplatser och föda. Enligt Länsstyrelsens bedömning är en anledning till fåglarnas häckningsproblem sannolikt att de känner sig störda av människor.

Länsstyrelsen anser att det för att tillgodose syftet med reservatet finns starka skäl att utöka tiden för tillträdesförbud inom det befintliga skyddsområdet vid Harö till att omfatta från 1 februari till och med 15 augusti för att ge havsörnarna bättre skydd under häckningstiden.

Länsstyrelsen anser också att det finns starka skäl till att ändra tillträdesförbudsområdet. Enligt artfakta som finns om havsörn behöver häckande havsörnar en störningsfri radie på 500-1000 m. Enligt beslutet från 1995 är det i vissa delar mindre än 500 m mellan Harös stränder och tillträdesförbudsområdets ytterkanter. Områdena kring Slungöarna, Viöarna och Gråöarna ligger längre än 500 meter från Harö och saknar uppgifter om känsliga fågelarters häckning varför det finns skäl till att tillträdesförbudet ska upphöra där. Slungöarna hyser häckande känsliga fågelarter varför det finns skäl för det fortsatta tillträdesförbud genom landstigningsförbud på dessa öar 1 april till 31 juli.

Detta beslut innehåller inga ytterligare inskränkningar för markägare och fiskerättsinnehavare men förtydligar innebörden av föreskriften C5. Som ägare av fastighet eller innehavare av fiskerätt har man under tiden med tillträdesförbud bara rätt att vistas på just den mark eller det vatten som man själv är ägare till eller innehar rättigheter för. På alla andra mark- och vattenområden är man att betrakta som allmänhet och omfattas därmed av tillträdesförbudet under tidsperioden enligt C-föreskrifterna. Detta innebär att endast naturvårdsverkets företrädare har rätt att beträda Harö under perioden 1 februari-15 augusti. Länsstyrelsen vädjar också till sakägarna att ta hänsyn till det störningskänsliga fågellivet i området. Om störning av känsliga häckfåglar förekommer har Länsstyrelsen möjlighet att återigen lägga fram ett förslag om skärpta föreskrifter för sakägarna.

BESLUT

Datum
2009-04-27

Ärendenummer
511-6984-07

FÖRORDNANDE OM KUNGÖRELSEDELGIVNING

Länsstyrelsen förordnar, med stöd av 16 § delgivningslagen (1970:428) jämfört med 27 § förordningen om (1998:1252) områdesskydd enligt miljöbalken m.m, att delgivning av detta beslut ska ske genom kungörelse. Kungörelsen ska inom 10 dagar införas i tidningen Smålands-posten.

Delgivningen ska anses ha skett på tionde dagen efter dagen för detta beslut, förutsatt att kungörelsen inom den tiden införts i ovan nämnda tidning.

Beslutet hålls tillgängligt på Länsstyrelsen, Kungsgatan 8, Växjö och på Länsstyrelsens hemsida, www.lansstyrelsen.se/kronoberg.

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Detta beslut kan överklagas genom skrivelse till regeringen. Överklagandet ska dock skickas in till Länsstyrelsen i Kronobergs län, 351 86 VÄXJÖ. Länsstyrelsen måste ha fått överklagandet senast den 28 maj, annars kan inte regeringen pröva överklagandet.

Överklagandet bör innehålla följande:

- Hänvisning till detta beslut, dnr 511-6984-07
- Vad som ska ändras
- Namnteckning, namnförtydligande och adressuppgifter
- Eventuella handlingar som stöder överklagandet.

UPPLYSNINGAR

Beslut i ärendet har fattats av landshövding Kristina Alsér.

I handläggningen av ärendet, i vilket Martin Unell varit föredragande har också länsrådet Lennart Johansson, miljövårdsdirektören Carl-Philip Jönsson, funktionsansvarige för naturvård Elisabet Ardö och chefsjuristen Lena Stjernqvist deltagit.

Kristina Alsér

Martin Unell

Delgivningsätt

Beslutet ska kungöras i länets författningssamlingar samt i ortstidning.

Bilagor

1. Karta över områden med tillträdesförbud.
2. Länsstyrelsens beslut om bildande av naturreservatet
Utnäsuddens övärld 1995-06-19, dnr 231-6932-92
3. Sakägarförteckning
4. Miljöbalkens regler om naturreservat
5. Hur man överklagar
6. Sändlista